Náučný chodník Mošovce

Kraj:	Žilinský
Okres:	Turčianske Teplice
Geomorfologická jednotka:	Turčianska kotlina
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	chránený areál Mošovské aleje
Prístup:	bus Mošovce
Východisko:	Mošovce, námestie
Trasa:	Mošovce: námestie – rodný dom Jána Kollára – kúpalisko – Barónov hrob – osada Rybníky (farma, kone) – osada a ul. Čerňakovo – park a kaštieľ – námestie
Dĺžka, prevýšenie:	9 km, prevýšenie 80 m
Čas prechodu:	2 h
Počet zastávok:	8
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Náučný chodník vedie čiastočne po žltej turistickej značke.

Rok otvorenia: 2010

Textový sprievodca: nie je (informácie o obci – Reťkovský, P.: Turistický sprievodca po mošovských pamätihodnostiach. Vydal Obecný úrad Mošovce, 2004)

Kontakt: Obecný úrad Mošovce, Kollárovo námestie 314/10, 038 21 Mošovce, tel. 043 / 4944 100

Aktuálny stav: Chodník je v zachovalom stave (2023).

Poznámky: (1) Náučný chodník v teréne nie je vyznačený. (2) Niektoré informačné panely (pri kúpalisku) sú za plotom a teda nedostupné.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie v obmedzenej miere.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Mošovce. Obec severovýchodne od Turčianskych Teplíc v juhovýchodnej časti Turčianskej kotliny pod úpätím Veľkej Fatry na Mošovskom potoku na mohutnej pleistocénnej štrkovej akumulácii (náplavovom kuželi). Prvou písomnou zmienkou o nej je donačná listina kráľa Ondreja II. z roku 1233. V polovici 14. storočia sa pôvodná kráľovská osada stala výsadným mestečkom podriadeným kráľovskému hradu Blatnica. Od roku 1527 boli majetkom rodu Révayovcov a vyvinuli sa na významné remeselnícke stredisko Turca. V mestečku pôsobilo okolo 15 cechov – mäsiari, kováči, kolári, stolári, klobučníci, debnári, remenári, čižmári..., najslávnejší bol cech kožušníkov. V súčasnosti má obec významnú rekreačnú funkciu pre bohatstvo vlastnej histórie, zachovalosť pamätihodností a architektúry a svoju polohu na okraji Veľkej Fatry. Obec je rodiskom okrem politika, básnika, spisovateľa, predstaviteľa národného obrodenia a evanjelického kňaza **Jána Kollára (1793 – 1852)** napr. aj hudobného skladateľa a pedagóga Frica Kafendu (1883 – 1963), evanjelického kňaza, básnika, literárneho historika a kritika, publicistu, prekladateľa a správcu Matice slovenskej Štefana Krčméryho (1892 – 1955), poetky, prozaičky a dramatičky, autorky literatúry pre deti a mládež Anny Lackovej-Zory (1899 – 1988) či politika Rudolfa Fraštackého (1912 – 1988). Na mieste pôvodného rodného domu Jána Kollára, ktorý zanikol pri obecnom požiari v roku 1863, bola v roku 2010 vybudovaná jeho replika pre účely **Múzea Jána Kollára**. Rozšírila sa tak pôvodná expozícia pamätnej izby z roku 1983 v zachovanej sýpke. Dominantnou pamiatkou v centre obce je rokokovo-klasicistický **kaštieľ Révayovcov** z druhej polovice 18. storočia, vybudovaný Františkom VII. Révayom, na okraji rozsiahleho anglického parku s vodnými plochami s „ostrovom lásky“. Okrem domácich drevín v parku rastie i východoázijské ginko dvojlaločné (*Ginkgo biloba)*. V kaštieli v súčasnosti súkromná spoločnosť poskytuje luxusnú ošetrovateľskú, opatrovateľskú a sociálnu starostlivosť, park je verejnosti voľne prístupný. V bývalej rodinnej hrobke rodiny Révayovcov s kaplnkou z roku 1911, stojacej pri západnom okraji parku neďaleko kaštieľa, bolo zriadené v roku 1983 **Múzeum mošovských remesiel**, poskytujúce prehľad o významnej histórii miestneho kováčstva, stolárstva, kolárstva, debnárstva, čižmárstva, obuvníctva, remenárstva, klobučníctva, salašníctva, včelárstva a kožušníctva. Až do začiatku 90. rokov 20. storočia v obci pracovala fabrika na spracovanie kožušín. V obci sídli stredná odborná škola rybárska, jedna z mála škôl tohto druhu v strednej Európe. Na severovýchodnom okraji obce, pri časti Čerňakov, sa nachádza sústava pôvodne révayovských rybníkov napájaných Čiernou Vodou s chovom pstruhov. Na opačnom konci obce pri Mošovskom potoku je kúpalisko, využívajúce termálne pramene, športovo-rekreačný areál a kemp.
Chránený areál Mošovské aleje. Chránené územie od severovýchodu priliehajúce k obci Mošovce v

Turčianskej kotline vyhlásené v roku 1969 na ochranu systému stromových alejí popri hlavných a poľných cestách v intenzívne využívanej poľnohospodárskej krajine. Je vhodným študijným objektom pre modelovanie veľkých komplexov poľnohospodárskej krajiny zameraných na intenzívne poľné hospodárstvo. Územne nadväzuje na park pri mošovskom kaštieli.

Turčianska kotlina. Hlboká kompaktná tektonická zníženina na severozápadnom Slovensku s pretiahnutým pôdorysom severo-južného smeru so zložitou kryhovou stavbou zhruba medzi Šútovom, Vrútkami, Rudnom, Skleným, Hornou Štubňou a Krpeľanmi. Je výrazne ohraničená zlomovými svahmi, a to na severe a západe Malej Fatry, na juhozápade Žiaru a na východe Kremnických vrchov a Veľkej Fatry. Značnú časť podložia tvoria neogénne horniny (íly, piesky, štrky, na juhovýchode andezitové pyroklastiká), na severe a východe flyšové horniny (ílovce, pieskovce). Veľké plochy budujú kvartérne sedimenty – nad nivami Turca a Váhu sú sústavy ich riečnych terás, na úpätí okolitých vysokých pohorí potoky uložili mohutné náplavové kužele. Popri rovinnom reliéfe nív a terás prevažuje zvlnený pahorkatinový až vrchovinový reliéf, na ktorom sa vyskytujú v dôsledku striedania sa priepustných a nepriepustných vrstiev zosuvy. Kotlinu odvodňuje Váh, do ktorého ústi vo Vrútkach od juhu pritekajúci Turiec, zberajúci vody z takmer celej kotliny i jej horskej obruby, a na severovýchode niekoľko menších potokov. Kotlina je zväčša odlesnená a poľnohospodársky využívaná, pri väčších vodných tokoch (Turiec, Teplica) je zachovaná pobrežná stromová vegetácia a mokrade a členitejšie územia pri okraji kotliny v rámci Valčianskej pahorkatiny, Diviackej pahorkatiny a Sklabinského podhoria pokrývajú ostrovy lesa.

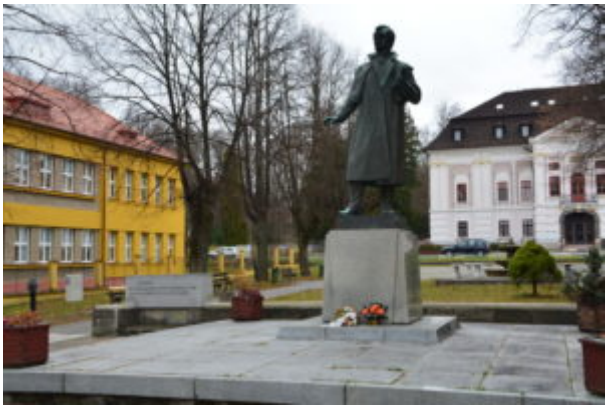
Obsah informačných panelov

Len niektoré informačné panely majú popri názve obce svoje pomenovanie, napr.: Slávme slávne slávu Slávov slávnych, Výlety do okolia, Národný park Veľká Fatra, Šibenice.
Panely informujú o osobnostiach a pamätihodnostiach obce, venujú sa faune a flóre a uvádzajú tipy na výlety.

Mošovce

ZUBR
Mošovce
Vstup 50m

Mošovce
NÁRODNÝ PARK VEĽKÁ FATRA

